

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod y Cabinet

Dyddiad y cyfarfod:	23 Gorffennaf 2019
Aelod Cabinet	Cynghorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Cyllid
Swyddog Cyswllt:	Dilwyn Williams, Prif Weithredwr
Teitl yr Eitem:	Dygymod â Sefyllfa Ariannol 2020-21.

Penderfyniad a geisir

Yn amodol ar y cyfyngiad a nodir yng nghymal 15, er mwyn dygymod gyda sefyllfa ariannol 2020/21, bod y Cabinet yn mabwysiadu Opsiwn 3, gan ofyn i adrannau ddarganfod eu siâr nhw o'r isafswm o £2m fydd ei angen i gyfarch yr isafswm o ddifffyg adnoddau ar gyfer chwyddiant yr ydym yn debygol o'i wynebu, gan ofyn i'r Pwyllgorau Craffu graffu'r cynigion hynny yn yr Hydref.

Tra'n adrodd ar hynny dylai adrannau hefyd adrodd ar sut y maent yn bwriadu dygymod gydag unrhyw ddifffyg sydd angen ei gyfarch yn eu cynlluniau arbedion.

Cefndir

1. Mae'n rhaid i ni ystyried sut ydym am ddygymod gyda sefyllfa ariannol 2020/21, gan ei fod am gymryd cryn dipyn o amser i baratoi.
2. Bydd aelodau'r Cabinet yn cofio'r llynedd, er i ni ddelio gyda'r broblem ariannol mewn cyfnod cymharol fyr, fe wnaeth y gwaith paratoi ddechrau ym mis Mai. Felly gorau po gyntaf ein bod yn dechrau meddwl am y peth.
3. Mae hyn wrth gwrs yng nghyd-destun yr hyn sydd wedi bod yn digwydd i ni dros y 12 mlynedd diwethaf lle nad yw'r grant yr ydym yn ei dderbyn oddi wrth Lywodraeth Cymru a'r cynnydd a roddwyd ar y Dreth Gyngor wedi bod yn ddigonol i gwrdd â chwyddiant, sydd wedi arwain at sefyllfa lle rydym wedi gorfod gwneud arbedion sylweddol.
4. Mae'r darlun yn Atodiad 1 yn dangos sefyllfa'r 12 mlynedd diwethaf.

Beth fydd y sefyllfa ariannol 2020/21

5. Dyma yw'r cwestiwn sy'n gwneud ein sefyllfa mor anodd i gynllunio ar ei gyfer.

6. Yn yr adroddiad ar y strategaeth ariannol ar gyfer eleni, fe wnaeth y Pennaeth Cyllid gynnwys twmffat tebygolrwydd (copi ynghlwm yn Atodiad 2) lle 'roedd y llinell ganol yn dangos bwlch ychwanegol o £3.4m yn 2020/21, a hynny ar ôl cynnydd o 3.5% yn y Dreth Gyngor.
7. Er na wŷr y Pennaeth Cyllid beth fydd y cytundeb tâl, na lefel y grant ar gyfer 2020/21 (sy'n cyfyngu'n sylweddol ar ei allu i roddi unrhyw sicrwydd o'r sefyllfa), mae ef a'i staff wedi bod yn taro golwg dros 2 senario posibl - un sydd yn obeithiol o ran ei gyflawni, ac un arall yn cymryd gogwydd mwy pesimistaidd.
8. Gwyddom wrth gwrs fod y trefniadau darganfod arbedion ar gyfer 2019/20 hefyd wedi adnabod arbedion ar gyfer 2020/21 a 2021/22.
9. Gan gymryd rhain i ystyriaeth, un senario ar sail tybiaethau "gobeithiol" ar gyfer 2020/21 yw ein bod am dderbyn cynnydd grant o 2% i gwrdd ag unrhyw gynnydd cyflog fydd yn cael ei ddyfarnu. Byddai cyfuno hynny gyda chynnydd o 3.5% yn y Dreth Gyngor yn arwain at fwllch arbedion heb ei ddarganfod o tua £1.7m.
10. Gellir yn hawdd iawn darlunio senario lle na fyddem yn derbyn cynnydd grant o gwbl, a'r codiadau cyflog fyfyrn yn uwch. Ar sail hynny (sef y gogwydd pesimistaidd), fe allasai'r bwlch ariannol fod cymaint â £7.3m.
11. Ar sail y dylem gynllunio felly ar gyfer unrhyw beth rhwng £1.7m a £7.3m, ymddengys i mi fod yna dri dewis felly ynglŷn â sut i ddelio gyda sefyllfa debygol 2020/21, sef -

- **Opsiwn 1** - Dechrau ar broses darganfod arbedion cynhwysfawr i gynllunio ar gyfer cyfarch y sefyllfa waethaf o £7.3m;

[Mantais = dechrau rŵan gyda gobaith y byddai rhywfaint ychwanegol ar gael erbyn canol 2020/21. Anfantais = Posibilrwydd ein bod yn dychryn heb fod angen; Dim ysbaid o'r agenda "torri" a gwasanaethau'n blino. Hen gyfundrefnau wedi dod i ddiwedd eu "hoses ddefnyddiol"]

- **Opsiwn 2** - Derbyn nawr y byddwn yn cwrdd â'r bwlch o £1.7m yn y sefyllfa optimistaidd drwy gynyddu'r Dreth Gyngor 5% eto, fyddai i bob pwrpas yn cwrdd â'r bwlch gweddilliol, a chan ddefnyddio balansau i gwrdd ag unrhyw fwllch uwchben y sefyllfa ganolig er mwyn rhoi amser i ni ddarganfod yr ateb barhaol;

[Mantais = Cyfarch y sefyllfa "gobeithiol"; Dull o ddygymod gydag elfen o sefyllfa besimistaidd. Ysbaid i adrannau. Anfantais = Digon o falansau i gwrdd â'r sefyllfa besimistaidd yn mynd i fod yn heriol; Cynnydd 5% yn amhoblogaidd/annerbyniol]

- **Opsiwn 3** - Cynllunio i gwrdd â'r bwlch o £1.7m yn y sefyllfa ganolig drwy rannu'r swm hwnnw ymysg yr holl adrannau (ac ysgolion), gan nodi mai cyfraniad at chwyddiant ydyw, a chan ddefnyddio balansau a/neu gynnydd uwch yn y Dreth Gyngor i gwrdd â'r bwlch uwchben y sefyllfa ganolig er mwyn rhoi amser i ni ddarganfod yr ateb barhaol;

[Mantais = Cyfarch y sefyllfa "gobeithiol; Dull o ddygymod gyda'r sefyllfa besimistaidd. Dim yn gorfod ystyried cynnydd o 5% oni bai ein bod yn delio gyda setliad grant y gogwydd pesimistaidd. Anfantais = Dim ysbaid llawn i adrannau.]

12. Gan dderbyn fod y bwlch am fod yn uwch na'r sefyllfa optimistaidd, byddai'n afresymol peidio a gwneud unrhyw gam i gau'r bwlch hwnnw, ond byddai ceisio darogan unrhyw fwlch uwchben hynny yn gallu arwain at boenau di-angen.
13. Yn amlwg mae'r sefyllfa yn bell o fod yn foddhaol, ond yng nghyd-destun y ffaith ein bod eisoes wedi darganfod arbedion o £65m dros y 12 mlynedd diwethaf, a'r penderfyniadau anoddach fydd o'n blaenau, mae'n well pwylllo rhag gor ymateb yn enwedig gan fod gennym y gallu i wneud hynny.
14. **Argymhellaf** felly ein bod yn rowndio'r £1.7m i fyny i £2m ac yn mabwysiadu Opsiwn 3, gan ofyn i adrannau ddarganfod eu siâr nhw o £2m fydd ei angen i gyfarch yr isafswm diffyg adnoddau y byddwn yn ei wynebu i gwrdd â chwyddiant, gan ofyn i'r Pwyllgorau Craffu graffu'r cynigion hynny yn yr Hydref.
15. Gan fod y Cabinet yn dymuno cymryd gogwydd strategol ar gyllidebau incwm, ni ddylai unrhyw gynlluniau o'r fath gynnwys cynyddu ffioedd a phrisiau.
16. Tra'n gwneud hynny hefyd, **argymhellir** ein bod yn gofyn i adrannau adrodd yr un pryd i'r Pwyllgor Craffu perthnasol ar sut y maent yn bwriadu dygymod gydag unrhyw ddiffyg sydd angen ei gyfarch yn eu cynlluniau arbedion.

Sylwadau'r Swyddogion Statudol

Swyddog Monitro

Mae'r adroddiad yn amlygu'r heriau ynghlwm â chynllun y gyllideb ar gyfer 2020/21. Yn y sefyllfa yma mae'r argymhelliad a'r rhesymeg ar gyfer gosod cyfeiriad yn briodol.

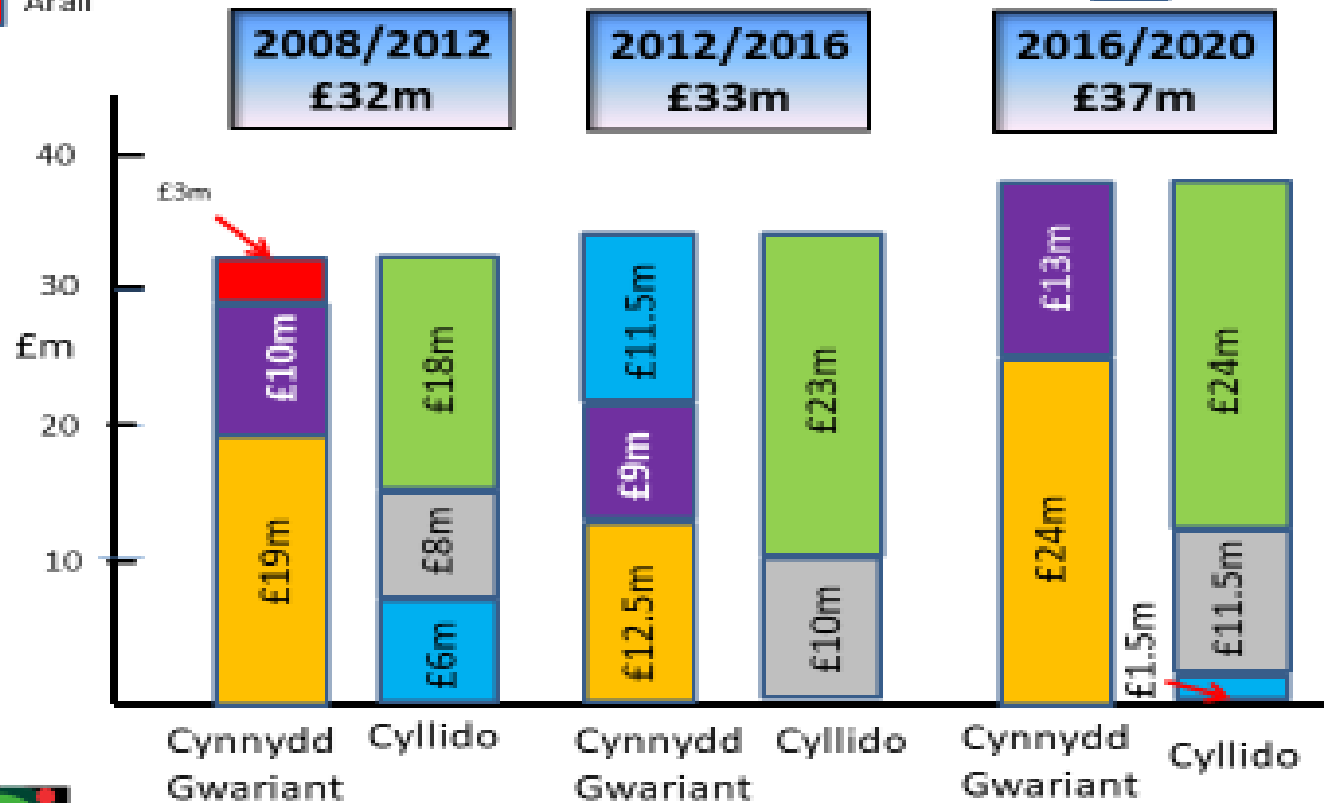
Pennaeth Cyllid

Rwyf wedi cydweithio gyda'r awdur i baratoi'r adroddiad yma. Cadarnhaf fod sail resymol i'r amcangyfrifon ac rwy'n cefnogi'r penderfyniad a geisir.

- Chwyddiant
- Galw Ychwanegol
- Arall

Hanes ariannol

- Grant Llywodraeth
- Arbedion
- Cynnyddu'r Dreth Gyngor

Crynodedb 12 mlynedd	
Cynnydd gwariant	£m
Chwyddiant	55.5
Galw Ychwanegol	32.0
Arall	3.0
Lleihad Grant	4.0
Arianwyd drwy	
Treth Gyngor	29.5
Arbedion	65.0

RHOI POBL GWYNEDD YN GANOLIG | BOPETH RYDYM YN EI WNEID • PUTTING THE PEOPLE OF GWYNEDD AT THE CENTRE OF EVERYTHING WE DO

Atodiad 2

